

The logo for mestboete.nl features a stylized, circular, swirling pattern composed of multiple overlapping, curved lines that create a sense of motion and depth. The lines are light gray and radiate from a central point, forming a spiral-like shape.

mestboete.nl

Mest - tabellen en normen

Tabellen 2016

Tabel 1

Stikstofgebruiksnormen

Waarvoor gebruiken?

De stikstofgebruiksnormen gebruikt u om de totale stikstofgebruiksruimte voor meststoffen voor uw bedrijf te berekenen. De stikstofgebruiksnormen (kilo's stikstof per hectare per jaar) zijn per gewas of gewasgroep vastgesteld.

Hoe te gebruiken?

U rekent met de oppervlakte en het gewas dat op 15 mei wordt geteeld. U vermenigvuldigt de oppervlakte in hectare met de norm die bij het betreffende gewas en de grondsoort hoort. Dit doet u voor alle gewassen. De uitkomsten telt u bij elkaar op.

Volgteelt

Beginnt u na de eerste teelt met een andere teelt, dan kunt u ook deze volgende teelt meenemen in de berekening van de totale stikstofgebruiksruimte voor uw bedrijf. Per volgteelt kunt u een stikstofgebruiksnorm meetellen. Voor enkele gewassen mag u de norm pas meetellen in het jaar van oogsten (zie voetnoot 5). Als in de tabel een aparte norm is opgenomen voor een volgteelt, dan moet u die gebruiken. In andere gevallen kunt u rekenen met de norm die zou gelden wanneer het om een eerste teelt gaat.

Dit geldt niet voor gewassen waarbij 'meermalige oogst' is vermeld. Voor deze gewassen geldt de norm voor het hele jaar en niet per teelt.

Volgteelt na maïs

Als u na de teelt van maïs een groenbemester, tijdelijk grasland of een verplicht vanggewas teelt, mag u voor deze volgteelt geen extra stikstofgebruiksnorm meetellen (zie voetnoot 2 en 6 en tabel 10b).

Beweiden of volledig maaien?

U bepaalt op bedrijfsniveau en niet op perceelsniveau of grasland wordt gezien als grasland met beweiden of grasland met volledig maaien.

Onder grasland met volledig maaien wordt ook verstaan grasland waar uitsluitend jongvee van runderen niet ouder dan twee jaar wordt geweid. Het aantal stuks jongvee in de wei mag dan niet groter zijn dan het aantal ouderdieren dat u op uw bedrijf houdt. Hobbymatig gehouden dieren worden hierbij niet meegeteld.

Winterteelt

Voor gewassen waarbij 'winterteelt' is vermeld, geldt dat u de hele norm in het jaar van inzaai, planten of poten kunt gebruiken. Als een deel van de norm in het tweede jaar wordt gebruikt, dan mag dat tot maximaal de hoeveelheid vermeld bij 'waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)'.

Mengteelt en onderzaai

Bij mengteelten rekent u met de norm voor het gewas dat in economisch opzicht het meest rendabel is. Bij onderzaai rekent u met de norm voor het hoofdgewas. Als na de oogst van het hoofdgewas het ondergewas doorgroeit tot een oogstbaar product, mag u ook voor dit ondergewas de norm meetellen.

Graszaad

Als u bij de teelt van graszaad in het voorjaar of najaar nog een voedersnede wint, dan kunt u het perceel in deze voorjaars- of najaarsperiode als grasland beschouwen en rekent u naast de norm voor graszaad ook met de norm voor tijdelijk grasland.

Aardappelrassen hoge of lage norm

Voor verschillende consumptie- en pootaardappelrassen is per ras een hoge of lage norm vastgesteld. Voor rassen die niet zijn opgenomen in tabel 1a en 1b moet u rekenen met de norm 'consumptieaardappelrassen overig' of 'pootaardappelrassen overig' uit tabel 1.

Suikerbieten, fritesaardappelen en granen op klei

Voor suikerbieten, fritesaardappelen uit tabel 1c en granen die worden geteeld op klei gelden hogere stikstofgebruiksnormen. Voor het gebruik van deze hogere normen gelden voorwaarden. Deze voorwaarden vindt u op ons klantportaal.

Cultuur	2014		2015		2016
	2014	2017	2014	2017	
Grasland met beweiden					
Grasland met beweiden	345		250		250
Grasland met volledig maaien ¹	385		320		320
Maaiselvoorsiening op basis van maai- en beweideperioden					
van 1 januari tot minstens 15 april	60		50		50
van 1 januari tot minstens 15 mei ²	110		90		90
van 1 januari tot minstens 15 augustus ³	250		210		210
van 1 januari tot minstens 15 september ³	280		235		235
van 1 januari tot minstens 15 oktober ³	310		250		250
vanaf 15 april tot minstens 15 oktober	310		250		250
vanaf 15 mei tot minstens 15 oktober	280		235		235
vanaf 15 augustus tot minstens 15 oktober	95		80		80
vanaf 15 september tot minstens 15 oktober	30		25		25
vanaf 15 oktober	0		0		0
Milieudoelstellingen N per ha per land					
Consumptieaardappelrassen hoge norm (zie tabel 1a)	275		260		208
Consumptieaardappelrassen overig	250		235		188
Consumptieaardappelrassen lage norm (zie tabel 1a)	225		210		168
Consumptieaardappel, vroeg (loofvernietiging voor 15 juli)	120		120		96
Pootaardappelrassen hoge norm (zie tabel 1b)	140		140		140
Pootaardappelrassen overig	120		120		120
Pootaardappelrassen lage norm (zie tabel 1b)	100		100		100
Pootaardappelen, uitgroei teelt (loofvernietiging na 15 augustus)	180		165		165
Zetmeelaardappelen	240		230		184
Suikerbieten	150		145		116
Cichorei	70		70		70
Voederbieten	165		165		132
Wintertarwe ⁵	245		160		160
Zomertarwe	150		140		140
Wintergerst ⁵	140		140		140
Zomergerst	80		80		80
Triticale ⁵	160		150		120
Winterrogge ⁵	140		140		140
Haver ⁵	100		100		100
Maïs, bedrijven met derogatie ⁶	160		140		112
Maïs, bedrijven zonder derogatie ⁶	185		140		112
Luzerne, eerste jaar	40		40		40
Luzerne, volgende jaren	0		0		0
Graszaad, Engels raaigras, 1e jaars	165		150		120
Graszaad, Engels raaigras, overjarig	200		185		148
Graszaad, rietzwenkgras	140		130		104
Graszaad, rietzwenkgras, volgteelt	60		50		40
Graszaad, veldbeemd	110		100		80
Graszaad, veldbeemd, volgteelt	60		50		40
Graszaad, roodzwenkgras, 1e jaars	85		75		60
Graszaad, roodzwenkgras, 1e jaars, volgteelt	35		35		28

Gewas	Aantal kg N/ha		Aantal kg P/ha		Aantal kg K/ha	
	2014	2017	2014	2017	2014	2017
Graszaad, roodzwenkgras, overjarig	115	105		84	84	110
Graszaad, roodzwenkgras, overjarig, volgteelt	45	45		36	36	45
Graszaad, westerwolds	110	100		80	80	105
Graszaad, Italiaans	130	120		96	96	125
Graszaad, overig	90	80		64	64	85
Graszaad, overig, volgteelt	45	45		36	36	45
Graszoden	340	340		272	272	340
Ui, overig	120	120		120	120	120
Zaaiul	170	120		120	120	120
Winterui, 2e jaars plantui	170	155		124	124	160
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	130	120		96	96	125
Blauwmaanzaad	110	100		80	80	105
Karwij	150	140		112	112	145
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	90	80		64	64	85
Koolzaad, winter	205	190		152	152	195
waarvan ten hoogste voor 31/12 (winterteelt)	45	45		36	36	45
Koolzaad, zomer	120	120		96	96	120
Vlas	70	70		56	56	70
Akkerbouwgewassen, overig	200	185		148	148	190
Bladgewassen (kg N/ha per teelt)						
Spinazie, 1e teelt	260	190		152	152	200
Spinazie, volgteelt	185	145		116	116	150
Slasoorten, 1e teelt	180	165		132	132	170
Slasoorten, volgteelt	105	105		84	84	105
Andijvie, 1e teelt	180	170		136	136	170
Andijvie, volgteelt	90	90		72	72	90
Selderij, bleek/groen	200	185		148	148	190
Prci	245	225		180	180	235
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	100	90		72	72	95
Bladgewassen, overig, eenmalige oogst	150	140		112	112	145
Bladgewassen, overig, meermalige oogst	275	250		200	200	260
Koolgewassen (kg N/ha per teelt)						
Spruitkool	290	265		212	212	275
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	50	50		40	40	50
Witte kool	320	290		232	232	305
Rode kool	285	260		208	208	270
Savooiekool	285	260		208	208	270
Spitskool	285	260		208	208	270
Blaemkool	230	210		168	168	220
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	120	110		88	88	115
Brèccoli	270	235		188	188	245
Chinese kool	180	155		124	124	160
Boerenkool	170	155		124	124	160
Paksoi	180	165		132	132	170
Raapstelen	140	130		104	104	135

Cultuur	Mestbeleid 2014 – 2017				
	2014 kg/ha	2015 kg/ha	2016 kg/ha	2017 kg/ha	2018 kg/ha
Kruiden, bladgewas, eenmalige oogst					
Kruiden, bladgewas, eenmalige oogst	150	140	112	112	145
Kruiden, bladgewas, meermaalig oogsten					
Kruiden, wortelgewassen	275	250	200	200	260
Kruiden, zaadgewassen	200	185	148	148	190
Kruiden, zaadgewassen	100	90	72	72	95
Zaai- en wortelgewassen					
Aardbei (wachtbed, vermeerdering)	120	110	88	88	115
Aardbei (productie)	170	155	124	124	160
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	80	70	56	56	75
Komkommerachtigen (augurk, courgette, meloen, pompoen)	190	175	140	140	180
Suikermaïs	200	185	148	148	190
Stam/stokboon, vers	120	110	88	88	115
Landbouwstambonen, rijp zaad	135	135	108	108	135
Veld- en tuinbonen, vers + rijp zaad	50	50	40	40	50
Tuinbonen, vers/peulen	75	75	75	75	75
Erwt, vers + rijp zaad	30	30	30	30	30
Peul	90	85	68	68	85
Wortelgewassen					
Asperge (excl. opkweek)	85	75	60	60	80
Knolselderij	200	185	148	148	190
Krosvinkel/venkel	180	165	132	132	170
Koolraap	170	155	124	124	160
Koolrabi	180	165	132	132	170
Kruten/rode bleten	185	170	136	136	175
Winterpeen/waspeen	110	110	110	110	110
Bospeen	50	50	50	50	50
Rabarber	250	230	184	184	240
Radluis	80	80	64	64	80
Schorseneer	170	170	170	170	170
Witlof	100	100	100	100	100
Stengel/knof/wortelgewassen, overig	200	185	148	148	190
Leguminosities					
Niet-vlinderbloemige groenbemesters	60	50	50	50	60
Vlinderbloemige groenbemesters	30	25	25	25	30
Bloemgewassen					
Ac'danthera	255	240	240	240	240
Anemone coronaria	130	125	125	125	125
Fritillaria imperialis	135	130	130	130	130
Hyacint	220	210	210	210	210
Iris, grofbollig	170	160	160	160	160
Iris, fijnbollig	140	135	135	135	135
Krokus, grote gele	175	165	165	165	165
Krokus, overig	90	85	85	85	85
Narcis	145	140	140	140	140
Tulp	200	190	190	190	190

Plantsoen	2014		2015		2016		2017	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Bloembollengewassen								
Dahlia		110		105		105		105
Gladiool, pitten		260		245		245		245
Gladiool, kralen		190		180		180		180
Knolbegonia		150		145		145		145
Lelie		155		145		145		145
Zantedeschia		120		120		120		120
Bloembollengewassen, overig		165		155		155		155
Fruittaksgewassen (2 per hectare)								
Appel		175		165		165		165
Blauwe bes		100		95		95		95
Braam		150		140		140		140
Framboos		150		140		140		140
Kers		175		165		165		165
Peer		175		165		165		165
Pruim		175		165		165		165
Rode bes		150		140		140		140
Wijnbouw		100		95		95		95
Zwarte bes		175		165		165		165
Buitenbloembolgewassen (2 per hectare)								
Buitenbloemen hoge norm*		200		200		200		200
Buitenbloemen overig		150		150		150		150
Tagetes		90		80		80		90
Buitenbloembolgewassen (2 per hectare)								
Laanbomen: onderstammen		40		40		40		40
Laanbomen: spillen		90		90		90		90
Laanbomen: opzetters		115		115		115		115
Sierheesters		75		75		75		75
Coniferen (inclusief kerstspennen en dennen)		80		80		80		80
Rozen (inclusief zaailingen, onderstammen)		70		70		70		70
Bos- en Haagplantsoen		95		95		95		95
Vaste planten		175		175		175		175
Vruchtbomen: onderstammen		30		30		30		30
Vruchtbomen: moerbomen		110		110		110		110
Vruchtbomen, overig		135		105		105		105
Trek- en besheesters		80		80		80		80
Snijgroen		95		95		95		95
Ericaceae		70		70		70		70
Buxus		95		95		95		95
Houtsoorten (2 per hectare)								
Snelgroeïende houtsoorten voor biomassa productie		90		90		90		90
Vaste norm (2 per hectare)								
Vaste norm		110		110		110		110

- 1 Onder grasland met volledig maaien valt ook grasland waar uitsluitend jongvee van runderen niet ouder dan twee jaar wordt geweid, voor zover het aantal stuks jongvee in de wei niet groter is dan het aantal op het bedrijf gehouden ouderdieren. Daarnaast mogen hobbymatig gehouden dieren worden geweid.
- 2 De normen gelden niet voor tijdelijk grasland dat aansluit op maïs.
- 3 Deze gebruiksnormen zijn alleen van toepassing voorzover ze zijn toegestaan binnen de regels van het Besluit gebruik meststoffen.
- 4 De gebruiksnormen die onder Löss zijn vermeld gelden alleen als het grond betreft die is ontstaan in eolisch materiaal en binnen 80 cm van het maaiveld voor meer dan de helft bestaat uit leem (fractie kleiner dan 50 µm). Voor de overige lössgronden gelden de gebruiksnormen die onder Zand zijn vermeld.
- 5 De gebruiksnorm wordt volledig toegerekend aan het jaar van oogsten.
- 6 De normen voor maïs zijn inclusief de norm van de daarop aansluitend geteelde groenbemesters.
- 7 Deze gebruiksnormen zijn alleen van toepassing als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden. Voor groenbemesters op zand, löss en veen geldt: inzaaien voor 1 september en na 1 december ploegen. Op Klei geldt: inzaaien voor 1 september en ploegen nadat de groenbemester aantoonbaar minimaal 8 weken wordt geteeld. Een uitzondering wordt gemaakt voor groene braak en als de groenbemester minimaal tien weken in het groeiseizoen op het land staat als aansluitend daarop een volggewas wordt geteeld. De normen gelden niet voor groenbemesters die aansluiten op maïs.
- 8 Voor de volgende buitenbloemen geldt de hoge norm: *Alchemilla mollis*, *Carthamus*, *Gypsophila paniculata*, *Lymonium*, *Lysimachia*, *Paeonia*, *Solidago*, *Veronica*.
- 9 Deze vaste norm op bedrijfsniveau geldt als het gewogen gemiddelde van de hoeveelheid stikstof van alle op de tot het bedrijf behorende oppervlakte landbouwgrond geteelde gewassen of gewasgroepen uit tabel 1 op het bedrijf in dat kalenderjaar ten minste 100 kg N/ha en ten hoogste 110 kg N/ha bedraagt.
- 10 Zandgronden in de provincies Friesland, Groningen en Drenthe
- 11 Zandgronden in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland en Zeeland
- 12 Zandgronden in de provincies Overijssel, Gelderland en Utrecht
- 13 Zandgronden in de provincies Limburg en Noord-Brabant

Tabel 1a – Mestbeleid 2014 – 2017 Tabellen

Mestbeleid 2014 – 2017 Tabellen

Adora	Lady Blanca	Victoria	Agria	Eigenheimer	Mozart
Annabelle	Lady Olympia	VR 808	Allure	El Paso	Producent
Bintje	Lady Rosetta	Zorba	Alpha	Futura	Remarka
Carlita	Liseta		Aprilia	Gloria	Rodeo
Courage	Maritiema		Asterix	Irene	Safari
Draga	Marlen		Aziza	Maradonna	Saphire
Felsina	Miranda		Ballys	Markies	Simply Red
Fontane	Ramos		Baraka	Milva	Spirit
Innovator	Redstar		Bartina	Minerva	Terra Gold
Inova	Sante		Ceasar	Mondial	Ukama
Jaerla	Satellite		Dore	Morene	Vision

Tabel 1b – Mestbeleid 2014 – 2017 Tabellen

Mestbeleid 2014 – 2017 Tabellen

Adora	Inova	Prior	Arcade	Kardal	Sifra
Agata	Jaerla	Rikea	Astarte	Karnico	Simply Red
Annabelle	Junior	Romano	Asterix	Maradonna	Spirit
Arinda	Lady Rosetta	Satellite	Baraka	Mondial	Van Gogh
Berber	Lady Olympia	Sirco	Bartina	Morene	Vebesta
Binella	Leyla	Sirtema	Diamant	Mozart	Vento
Climax	Linzer Delikatess	Sofia (AR 93-272)	Dolce Vita	Picasso	Voyager
Donald	Miriam	Tresor	Elles	Remarka	
Elsabeth	Orinana	Ukama	Elvira	Resonant	
Fontane	Premiere		Everest	Rodeo	
Gloria	Primura		Florijn	Saphire	

Tabel 1c – Mestbeleid 2014 – 2017 Tabellen

Accord	Challenger	Fresco	Lady Olympia	Ramos	Sinora
Agria	Daisy	Fontane	Marijke	Remarka	Ukama
Amora	Dolce Vita	Frieslander	Maritiema	Russet Burbank	Umatilla Russet
Anosta	Donald	Innovator	Markies	Sagitta	Van Gogh
Arcade	Fianna	Kennebec	Miranda	Santana	Victoria
Asterix	Felsina	Lady Amarilla	Miriam	Shepody	Zorba
Bintje	Florida	Lady Blanca	Premiere	Spirit	

Tabel 2 Fosfaatgebruiksnormen

Waarvoor gebruiken?

De fosfaatgebruiksnormen (in kilo's fosfaat per ha per jaar) gebruikt u om de totale fosfaatgebruiksruimte voor meststoffen voor uw bedrijf te berekenen.

Hoe te gebruiken?

U rekent met de oppervlakte landbouwgrond zoals die op 15 mei bij uw bedrijf in gebruik is. U vermenigvuldigt de oppervlakte grasland en de oppervlakte bouwland met de bijbehorende fosfaatgebruiksnorm. Dit doet u voor elke categorie: laag, neutraal en hoog. De uitkomsten telt u bij elkaar op.

De fosfaatgebruiksnorm is afhankelijk van de fosfaattoestand van de bodem. De fosfaattoestand van de bodem moet blijken uit bemonstering en analyse van de oppervlakte landbouwgrond. Heeft u de grond niet laten bemonsteren en analyseren? Dan moet u rekenen met de laagste fosfaatgebruiksnorm (categorie hoog).

Grasland

Er is sprake van grasland als het gras bestemd is als ruwvoer voor dieren. Landbouwgrond met graszaad of graszoden rekent u tot de oppervlakte bouwland.

Fosfaatarm

Fosfaatarm	Categorie	2014	2015	2016	2017
<27	Laag	100	100	100	100
27-50	Neutraal	95	90	90	90
>50	Hoog	85	80	80	80

Fosfaatfixerend

Fosfaatfixerend	Categorie	2014	2015	2016	2017
<36	Laag	80	75	75	75
36-55	Neutraal	65	60	60	60
>55	Hoog	55	50	50	50

Fosfaatarme en fosfaatfixerende gronden

Voor fosfaatarme en fosfaatfixerende gronden geldt een fosfaatgebruiksnorm van 120 kilo per hectare per jaar, zolang u aan de voorwaarden voldoet. Lees meer over de voorwaarden op onze website.

De extra hoeveelheid bovenop de norm voor categorie laag mag u op grasland en bouwland in de vorm van dierlijke mest, andere organische mest en anorganische mest geven.

Tabel 3

Werkingscoëfficiënt

Waarvoor gebruiken?

De werkingscoëfficiënt gebruikt u bij dierlijke en andere organische meststoffen om de werkzame hoeveelheid stikstof in de gebruikte hoeveelheid meststoffen te berekenen.

Bij de stikstofgebruiksnorm voor meststoffen voor uw bedrijf gaat u bij de vaststelling van de totale gebruikte hoeveelheid meststoffen uit van de werkzame stikstof in de meststoffen.

Voor dierlijke mest en andere organische meststoffen zijn verschillende percentages vastgesteld. De percentages zijn afhankelijk van de mestsoort, herkomst, type bedrijf (met of zonder beweiding) en tijdstip van gebruik. Voor kunstmest rekent u met een werkingscoëfficiënt van 100%.

U gebruikt de werkingscoëfficiënt niet bij de gebruikte dierlijke meststoffen voor uw bedrijf. Bij de gebruikte dierlijke meststoffen gaat u uit van de totale gebruikte hoeveelheid stikstof in de dierlijke mest.

Hoe te gebruiken?

Om de werkzame stikstof in de te gebruiken mest te berekenen, vermenigvuldigt u de hoeveelheid gebruikte mest met het betreffende percentage (werkingscoëfficiënt). Dit doet u voor alle gebruikte dierlijke mest, compost, zuiveringslib en overige organische meststoffen op uw bedrijf.

Met of zonder beweiding?

U bepaalt op bedrijfsniveau en niet op perceelsniveau of een bedrijf wordt gezien als een bedrijf met beweiding of een bedrijf zonder beweiding.

Onder een bedrijf zonder beweiding wordt ook verstaan een bedrijf waar uitsluitend jongvee van runderen niet ouder dan twee jaar wordt geweid. Het aantal stuks jongvee in de wei mag dan niet groter zijn dan het aantal ouderdieren dat u op uw bedrijf houdt. Hobbymatig gehouden dieren worden hierbij niet meegeteld (zie voetnoot 2).

Mengsels van mest

Heeft u een mengsel van meststoffen? Dan rekent u voor de stikstofgebruiksnorm met de werkingscoëfficiënt van het type meststof (in het mengsel) met de hoogste werkingscoëfficiënt. Behalve als het mengsel een type meststof bevat die niet in Tabel 3 Werkingscoëfficiënt staat. Dan geldt namelijk altijd een werkingscoëfficiënt van 100%.

U mag de werkingscoëfficiënt ook naar rato van het aandeel stikstof in de gebruikte mestsoorten berekenen als dit een betere benadering van de werkingscoëfficiënt geeft. Dit mag alleen als u kunt aantonen wat het afzonderlijk aandeel stikstof in de gebruikte mestsoorten is.

Digestaat

Voor het digestaat uit de co-vergistinginstallatie geldt de werkingscoëfficiënt van de mest die bij het vergisten is gebruikt. Lees meer over co-vergisting op onze website.

Mestscheiding

Na mestscheiding ontstaat een dunne en een dikke fractie. Voor de dunne fractie is een werkingscoëfficiënt opgenomen in de tabel. De dikke fractie na mestscheiding wordt beschouwd als vaste mest, hiervoor is een werkingscoëfficiënt opgenomen in de tabel.

Tabel 3: Werkingscoëfficiënt

Stofsoort van meststof ¹	Toepassing ²	Werkingscoëfficiënt (%) ³
Drijfmest		
Drijfmest van graasdieren op het eigen bedrijf geproduceerd	Op bedrijf met beweiding ²	45
	Op bedrijf zonder beweiding ³	60
Drijfmest van graasdieren aangevoerd		60
Drijfmest van varkens	Op klei en veen	60
	Op zand en loss	80
Drijfmest van overige diersoorten		60
Dunne fractie na mestbewerking en gier		80
Vaste mest		
Vaste mest van graasdieren op het eigen bedrijf geproduceerd	Op bouwland op klei en veen, van 1 september t/m 31 januari	30
	Overige toepassingen op bedrijf met beweiding ²	45
	Overige toepassingen op bedrijf zonder beweiding ³	60
Vaste mest van graasdieren aangevoerd	Op bouwland op klei en veen, van 1 september t/m 31 januari	30
	Overige toepassingen	40
Vaste mest van varkens, pluimvee en nertsen		55
Vaste mest van overige diersoorten	Op bouwland op klei en veen, van 1 september t/m 31 januari	30
	Overige toepassingen	40
Overige		
Compost		10
Champost		25
Zuiveringsslib		40
Overige organische meststoffen		50
Mengsels van meststoffen ⁴	Voor mengsels geldt de werkingscoëfficiënt van de meststof met de hoogste werkingscoëfficiënt die het mengsel bevat	

- 1 Zonder nadere vermelding geldt de werkingscoëfficiënt voor alle grondsoorten, ongeacht herkomst en voor het hele jaar, tenzij aanwenden op basis van het Besluit gebruik meststoffen is verboden.
- 2 De werkingscoëfficiënt voor een bedrijf met beweiding mag u alleen toepassen, als u uw bedrijf ook de stikstofgebruiksnorm voor beweide grasland toepast.
- 3 De werkingscoëfficiënt voor een bedrijf zonder beweiding past u toe, als u op uw bedrijf ook de stikstofgebruiksnorm voor grasland zonder beweiding toepast. Onder een bedrijf zonder beweiding valt ook een bedrijf waar uitsluitend jongvee van runderen niet ouder dan twee jaar wordt geweid, voor zover het aantal stuks jongvee in de wei niet groter is dan het aantal op het bedrijf gehouden ouderdieren. Daarnaast mogen hobbymatig gehouden dieren worden geweid.
- 4 Als een mengsel een meststof bevat die niet in de tabel staat, geldt een werkingscoëfficiënt van 100%.

Tabel 4

Diergebonden normen 2016-2017

Waarvoor gebruiken?

De diergebonden normen gebruikt u voor zowel de berekening van de minimumopslagcapaciteit die u nodig heeft, als de mestproductie van graasdieren en de stikstofcorrectie voor staldieren.

Mestproductie per dier in m³

De normen voor de mestproductie per dier in de periode van 1 augustus tot 1 maart in m³ gebruikt u voor de berekening van de benodigde opslagcapaciteit van dierlijke mest voor de betreffende periode. U gaat bij de berekening van de benodigde opslagcapaciteit uit van het aantal dieren dat u mag houden (op basis van uw milieuvergunning). De normen gebruikt u voor graasdieren en staldieren. Voor melkkoeien gebruikt u Tabel 6a of 6b.

Mestproductie per graasdier in kilo's stikstof en fosfaat

De normen voor de mestproductie per dier in kilo's stikstof en fosfaat gebruikt u voor de berekening van de mestproductie van het gemiddeld aantal graasdieren dat u op uw bedrijf heeft. Voor melkkoeien gebruikt u Tabel 6a of 6b. Voor de berekening van de totale mestproductie van graasdieren vermenigvuldigt u het gemiddeld aantal dieren dat u in het jaar op uw bedrijf heeft met de bijbehorende forfaitaire excretienorm. Dit doet u voor alle graasdierecategorïën. De uitkomsten telt u bij elkaar op.

Mestproductie per staldier in kilo's stikstof

De mestproductie voor staldieren berekent u met de stalbalans. De stikstofnormen die voor staldieren zijn vermeld, gebruikt u alleen voor de berekening van de eventuele vrijstelling van de registratie- en/of administratieverplichtingen die geldt bij onder andere een stikstofproductie die kleiner is dan 350 kilo.

Stikstofcorrectie per staldier in kilo's stikstof

De normen voor stikstofcorrectie (gasvormige verliezen) gebruikt u voor de berekening van de totale stikstofcorrectie als onderdeel van de stalbalans.

Graasdier of staldier?

In de tabel worden graasdieren aangegeven met een G en staldieren met een S.

Biologisch bedrijf

Heeft u een biologisch bedrijf dat is geregistreerd bij de Stichting Skal en houdt u graasdieren? Dan gebruikt u niet de stikstofexcretienormen uit deze tabel. U moet dan gebruikmaken van de excretienormen voor stikstof uit de bijlage van de Regeling dierlijke producten. Voor de berekening van de fosfaatexcretie gebruikt u wel de normen uit deze tabel.

Tabel 4 – Mestproductie van vee in 2015

Mestproductie categorie	Jaar categorie nummer	Seksueel status	Opfoksoorten	Vaststof per dier in de mest (deels in de vorm van urine)		Productiesnelheid (kg/dier/dag)		Aantal dieren in de mest (per jaar)
				kg/dier	kg/dier	kg/dier	kg/dier	
Melk- en kalfkoeien (alle koeien die ten minste eenmaal hebben gekalfd en die voor de melkproductie of de fokkerij worden gehouden; ook koeien die drooggezet zijn en koeien die worden vetgemest en in de mesttijd worden gemolken)	100	G		Zie tabel 6	Zie tabel 6	Zie tabel 6	-	
Jongvee jonger dan 1 jaar voor de melkveehouderij, en vrouwelijke opfokkalveren voor de vleesveehouderij tot 1 jaar.	101	G	Drijfmest Vaste mest	4,4 2,2	32,3 29,1	9,6 9,6	-	
Jongvee van 1 jaar en ouder (alle runderen van 1 jaar en ouder inclusief overig vleesvee, maar met uitzondering van roodvleesstieren en fokstieren)	102	G	Drijfmest Vaste mest	9,5 4,7	66,9 61,3	21,9 21,9	-	
Witvleeskalveren van ca. 14 dagen tot ca. 8 maanden (kalveren van ca. 14 dagen en ouder die gehouden worden op een rantsoen van hoofdzakelijk melk en op een leeftijd van ca. 8 maanden worden geslacht)	112	S	Alle	1,6	(10,9)	-	2,7	
Rosevleeskalveren van ca. 14 dagen tot ca. 8 maanden (kalveren van ca. 14 dagen en ouder die gehouden worden op een rantsoen van melk en andere voeders en op een leeftijd van ca. 8 maanden worden geslacht)	117	G	Alle	2,6	24,6	8,2	-	
Startkalveren voor rosevlees of roodvlees (kalveren van ca. 14 dagen tot ca. 3 maanden die op gespecialiseerde bedrijven worden gehouden en vervolgens op een ander bedrijf als rosevleeskalf of roodvleesstier worden gehouden)	115	G	Alle	1,2	9,2	2,6	-	
Rosevleeskalveren van ca. 3 tot ca. 8 maanden (kalveren van ca. 3 maanden en ouder die hiervoor zijn gehouden als startkalf, gehouden worden op een rantsoen van melk en andere voeders en op een leeftijd van ca. 8 maanden worden geslacht)	116	G	Alle	3,3	24,6	10,9	-	
Roodvleesstieren van ca. 3 maanden tot de slacht (inclusief ossen en vrouwelijke dieren die op deze wijze worden gemest)	122	G	Drijfmest Vaste mest	4,2 2,2	30,5 28,0	10,9 10,9	-	
Weide- en zoogkoeien (koeien die ten minste eenmaal hebben gekalfd niet zijnde melk- en kalfkoeien)	120	G	Drijfmest Vaste mest	11,2 5,3	76,3 72,4	27,1 27,1	-	
Fokstieren (stieren van 2 jaar en ouder)	104	G	Alle	7,6	74,2	25,8	-	

Wisselgroep / categorie	Eenheid	Fokstatus	Geslacht	Mestproductie (kg)		Mestgehalte (kg/kg)	Mestgehalte (kg/ha)
				per ha	per ha		
Wisselgroep 90							
Fokschapen (alle vrouwelijke schapen die ten minste eenmaal hebben gelammerd, inclusief alle schapen tot een gewicht van ca. 25 kg voor zover gehouden op het bedrijf waar deze schapen geboren zijn)	550	G	Alle	0,5	10,7	3,8	-
Overige schapen	552	G	Alle	0,6	7,8	2,5	-
Wisselgroep 91							
Melkgeiten (alle vrouwelijke geiten die ten minste eenmaal hebben gelammerd, inclusief pasgeboren lammeren en opfokgeiten tot ca. 60 dagen en inclusief alle bokken van 7 maanden en ouder)	600	G	Alle	0,76	6,1	3,8	-
Vlaesgeiten (geiten die gehouden worden om te worden geslacht op een gewicht van ca. 10 kg)	601	G	Alle	0,06	0,53	0,3	-
Overige geiten	602	G	Alle	0,43	3,3	2,4	-
Wisselgroep 94							
Pony's van 6 maanden en ouder en een gewicht tot ca. 250 kg	941	G	Alle	4,4	29,3	11,7	-
Pony's van 6 maanden en ouder en een gewicht van ca. 250 kg tot ca. 450 kg	942	G	Alle	5,8	33,0	15,8	-
Paarden van 6 maanden en ouder en een gewicht van ca. 250 kg tot ca. 450 kg	943	G	Alle	7,8	53,7	22,4	-
Paarden van 6 maanden en ouder en een gewicht zwaarder dan ca. 450 kg	944	G	Alle	9,2	52,9	24,9	-
Wisselgroep 96							
Alle ezels van 6 maanden en ouder		G	Alle	3,6	19,3	8,4	-
Wisselgroep 97							
Hinden gehouden voor de fokkerij inclusief kalveren jonger dan 6 maanden en bijbehorende bokken	971	G	Alle	0,94	18,6	6,7	-
Herten van 6 tot 12 maanden die worden gehouden om te worden geslacht	973	G	Alle	0,44	8,6	2,8	-
Herten van 12 maanden en ouder die worden gehouden om te worden geslacht	974	G	Alle	1,09	21,4	6,4	-
Wisselgroep 98							
Hinden gehouden voor de fokkerij inclusief kalveren jonger dan 3 maanden en bijbehorende bokken	981	G	Alle	1,31	11,8	3,4	-
Alle herten van 3 maanden en ouder die worden gehouden om te worden geslacht	982	G	Alle	0,81	9,7	2,4	-

Soort melkvee (soort)	Aantal melkvee (aantal)	Soort melkvee (soort)	Soort melkvee (soort)	Emissie per dekgewicht (kg) tot 1 januari		Emissie per dekgewicht (kg) tot 1 januari	
				in %	in absolute	in %	in absolute
Waterbuffelkoeien (alle waterbuffelkoeien die ten minste eenmaal hebben gekalfd en die voor de melkproductie of de fokkerij worden gehouden; ook waterbuffelkoeien die droog gezet zijn of worden vetgemest en in de mesttijd worden gemolken)	991	G	Alle	11,5	76,5	29,9	-
Waterbuffeljongvee (alle jongvee van waterbuffels tot een leeftijd van 2 jaar)	992	G	Alle	4,3	28,7	10,1	-
Totaal	1983						
Fokzeugen waarvan de gespeende biggen op een ander bedrijf worden gehouden (ten minste eenmaal gedekte of geïnsemineerde zeugen, guste zeugen, gedekte maar nog niet drachtige zeugen, drachtige zeugen, zeugen met biggen, zeugen waarvan de biggen gespeend zijn en waarvan de gespeende biggen aan een ander bedrijf worden geleverd).	400	S	Vaste mest, emissie-arm	1,03	19,6	-	2,1
			Vaste mest, overig	1,03	17,9	-	3,8
			Drijfmest, emissie-arm	1,4	19,7	-	2,0
			Drijfmest, overig	1,4	17,2	-	4,5
Fokzeugen inclusief biggen tot een gewicht van 25 kg (ten minste éénmaal gedekte of geïnsemineerde zeugen, guste zeugen, gedekte maar nog niet drachtige zeugen, drachtige zeugen, zeugen met biggen, waarvan de biggen worden gehouden tot een gewicht van ca. 25 kg).	401	S	Vaste mest, emissie-arm	2,0	27,4	-	2,9
			Vaste mest, overig	2,0	25,0	-	5,3
			Drijfmest, emissie-arm	2,5	27,5	-	2,8
			Drijfmest, overig	2,5	24,1	-	6,2
~~Opfokzeugen jonger dan 7 maanden (jonge zeugen, nooit gedekt of geïnsemineerd, gehouden voor de fokkerij van ca. 25 kg tot ca. 7 maanden; ook aangeleverde opfokzeugen van ca. 25 kg die worden afgeleverd op ca. 7 maanden of iets ouder; ook opfokzeugen afkomstig van het eigen bedrijf van exact 25 kg, die worden afgeleverd op ca. 7 maanden)~~	~~402~~	~~S~~	~~Vaste mest, emissie-arm~~	~~0,76~~	~~(10,4)~~	~~-~~	~~2,5~~
			~~Vaste mest, overig~~	~~0,76~~	~~(8,5)~~	~~-~~	~~5,1~~
			~~Drijfmest, emissie-arm~~	~~1,00~~	~~(11,3)~~	~~-~~	~~1,7~~
			~~Drijfmest, overig~~	~~1,00~~	~~(9,8)~~	~~-~~	~~3,9~~
~~Opfokzeugen van 7 maanden en ouder (jonge zeugen, nooit gedekt of geïnsemineerd, gehouden voor de fokkerij van ca. 7 maanden tot de eerste dekking, ook opfokzeugen die zijn aangeleverd op ca. 7 maanden of iets jonger, tot de eerste dekking)~~	~~403~~	~~S~~	~~Vaste mest, emissie-arm~~	~~1,02~~	~~(13,2)~~	~~-~~	~~3,8~~
			~~Vaste mest, overig~~	~~1,02~~	~~(11,4)~~	~~-~~	~~6,8~~
			~~Drijfmest, emissie-arm~~	~~1,3~~	~~(14,2)~~	~~-~~	~~2,7~~
			~~Drijfmest, overig~~	~~1,3~~	~~(13,0)~~	~~-~~	~~5,2~~

categorie vervallen

Soort en categorie	Deelnummer	Categorie	Mestsoort	Mestemissie (kg/ha)		Mestemissie (kg/ha)	
				emissie-arm	overig	emissie-arm	overig
Opfokzeugen en -beren van ca 25 kg tot geslachtsrijpheid	404	S	Vaste mest, emissie-arm	0,81	13,9	-	1,6
			Vaste mest, overig	0,81	12,6	-	3,0
			Drijfmest, emissie-arm	0,91	13,3	-	2,3
			Drijfmest, overig	0,91	11,1	-	4,5
Opfokberen (jonge nog niet dekrijpe beren, die worden aangehouden voor de fokkerij, van ca. 25 kg tot ca. 7 maanden of iets ouder; ook beren afkomstig van het eigen bedrijf vanaf exact 25 kg)	405	S	Vaste mest, emissie-arm	0,74	(10,0)	-	2,4
			Vaste mest, overig	0,74	(8,2)	-	4,9
			Drijfmest, emissie-arm	0,95	(10,8)	-	1,7
			Drijfmest, overig	0,95	(9,3)	-	3,8
Dekberen en zoekberen, geslachtsrijp	406	S	Vaste mest, emissie-arm	1,3	20,1	-	3,5
			Vaste mest, overig	1,3	19,1	-	1,5
			Drijfmest, emissie-arm	1,8	19,7	-	3,9
			Drijfmest, overig	1,8	18,4	-	5,2
Gespeende biggen tot ca 25 kg zonder moederdier op eigen bedrijf	407	S	Vaste mest, emissie-arm	0,25	3,5	-	0,4
			Vaste mest, overig	0,25	3,2	-	0,7
			Drijfmest, emissie-arm	0,3	3,5	-	0,6
			Drijfmest, overig	0,3	3,1	-	0,8
~~Slachtzeugen (zeugen die niet meer gebruikt worden voor de fokkerij, maar worden afgemest)~~	~~410~~	~~S~~	~~Vaste mest, emissie-arm~~	~~1,5~~	~~(20,8)~~	~~-~~	~~5,1~~
			~~Vaste mest, overig~~	~~1,6~~	~~(17,9)~~	~~-~~	~~11,4~~
			~~Drijfmest, emissie-arm~~	~~2,1~~	~~(22,8)~~	~~-~~	~~3,4~~
			~~Drijfmest, overig~~	~~2,1~~	~~(21,1)~~	~~-~~	~~8,8~~
Vleesvarkens	411	S	Vaste mest, emissie-arm	0,71	11,1	-	1,3
			Vaste mest, overig	0,71	10,1	-	2,3
			Drijfmest, emissie-arm	0,75	10,6	-	1,8
			Drijfmest, overig	0,75	8,9	-	3,5

Soort vee	Aantal dieren	Geslacht	Soort vee	Mestproductie per dier en per hectare		Mestproductie per hectare	Mestproductie per hectare
				kg/dier/jaar	kg/ha/jaar		
Leghennen							
Leghennen en (groot)ouderdieren jonger dan 18 weken	300	S	Drifmest	0,012	0,33	-	0,020
			Dieprietstal	0,004	0,10	-	0,245
			Alle mestbanden	0,007	0,33	-	0,024
			Voliereststal	0,009	0,30	-	0,053
			Overig	0,007	0,21	-	0,136
Leghennen en (groot)ouderdieren 18 weken en ouder	301	S	Drifmest	0,025	0,72	-	0,049
			Dieprietstal	0,006	0,19	-	0,578
			Alle mestbanden	0,014	0,73	-	0,039
			Voliereststal	0,018	0,67	-	0,098
Overig	0,015	0,59	-	0,184			
(Groot)ouderdieren van vleeskulkens jonger dan 20 weken	310	S	Alle	0,004	0,12	-	0,237
(Groot)ouderdieren van vleeskulkens 20 weken en ouder	311	S	Emissie-arm	0,018	0,89	-	0,225
			Overig	0,018	0,64	-	0,478
Vleeskuikens (kippen die worden gehouden voor de slacht)	312	S	Emissie-arm	0,011	0,46	-	0,036
			Overig	0,011	0,42	-	0,078
Kalkoenen							
Jonge kalkoenen (hennen en hanen voor de productie van broedeieren van ca. 0 weken tot ca. 6 weken, gehouden op een quarantainebedrijf)	200	S	Alle	0,011	0,21	-	0,14
Opfokkalkoenen (hennen en hanen voor de productie van broedeieren van ca. 6 weken tot ca. 30 weken, gehouden op een opfokbedrijf)	201	S	Alle	0,071	1,68	-	0,77
Kalkoenen ouderdieren (hennen en hanen voor de productie van broedeieren van ca. 30 weken en ouder)	202	S	Alle	0,073	1,69	-	0,78
Vleeskalkoenen (kalkoenen die worden gehouden voor de slacht)	210	S	Alle	0,048	1,21	-	0,56
Paarden							
Fokteven, (alle vrouwelijke dieren, die tenminste eenmaal zijn gedekt, met bijbehorende reuen en jongen, en nertsen voor pelsproductie)		S	Alle	0,039	2,0	-	0,2
Konijnen							
Voedsters (alle vrouwelijke dieren die tenminste eenmaal zijn gedekt, met bijbehorende zogende jongen, opfokkonijnen en fokrammen)	900	S	Alle	0,126	(7,13)	-	1,58
Vleeskonijnen (alle jonge konijnen die na het spenen zijn bestemd voor de vleesproductie)	901	S	Alle	0,025	(0,30)	-	0,42

Categorie (soort / afkomst)	Looptijd (aantal maanden)	Soort dier (staldier)	Stikstofcorrectie (stikstofcorrectie)	Mestproductie van de geslachtsrijpe dieren (kg)		Mestproductie van de dieren voor de mestopslag (kg)	Mestproductie van de dieren voor de mestopslag (kg)
				Vaste mest	Drijfmest		
Rattus norvegicus (Bruine rat), Mus musculus (Tamme muis), Cavia porcellus (Cavia), Mesocricetus auratus (Goudhamster), Meriones unguiculatus (Gerbil) (vrouwelijke geslachtsrijpe dieren)	15	S	Alle	0,054	0,65	-	0,65
Vleeseenden (venden die worden gehouden voor de slacht)	801	S	Vaste mest	0,028	0,59	-	0,184
			Drijfmest	0,081	0,60	-	0,165
Ouderdieren van vleeseenden in opfok (opfokperiode tot 20 weken)	802	S	Vaste mest	0,037	0,72	-	0,214
			Drijfmest	0,130	0,74	-	0,203
Ouderdieren van vleeseenden (legperiode vanaf 20 weken)	803	S	Vaste mest	0,045	0,86	-	0,252
			Drijfmest	0,130	0,87	-	0,240
Struthio camelus (Strulsvogel), Dromais novaehollandiae (Emoe) en Rhea Americana (Nandoe) (vrouwelijke geslachtsrijpe dieren)	25	S	Alle	0,56	12,3	-	12,3
Anser cygnoides (Knobbalgans) en Anser anser (Grauwe gans)	28	S	Alle	0,086	3,2	-	3,2
Phasianus colchicus (Fazant), Perdix perdix (Patrijs) (vrouwelijke geslachtsrijpe dieren)	35	S	Alle	0,006	0,12	-	0,12
Columbia livia (Vleesduif), Numida meleagris (Helmparelhoen), (vrouwelijke geslachtsrijpe dieren en voor vleesduiven ook de vleeskuikens)	37	S	emissiearm overig	0,009	0,46	-	0,036
				0,009	0,47	-	0,078

G = graasdier

S = staldier

- Als de omschrijving van de categorieën niet aansluit bij de voorkomende situatie, dan hanteert u de forfaits van de categorie die het best aansluit bij de voorkomende situatie.
- Normen voor de berekening van de benodigde opslagcapaciteit dierlijke mest.
- Normen voor de berekening van de mestproductie van graasdieren. Voor staldieren gebruikt u deze normen (cursief) alleen voor de berekening van de eventuele vrijstelling van de registratie- en/of administratieve verplichtingen.
- Normen voor de berekening van de mestproductie van graasdieren. Voor staldieren niet van toepassing.
- Normen voor de berekening van de totale stikstofcorrectie (gasvormige verliezen) als onderdeel van de stalbalans. Voor graasdieren niet van toepassing.
Voor graasdieren is de stikstofcorrectie al meegenomen in de forfaitaire stikstofexcretie (kg stikstof per dier per jaar).

- De mestproductie van deze dieren (voor de berekening van de benodigde opslagcapaciteit) is al verrekend in het forfait van de fokschappen.
- De normen voor paarden, pony's en ezels zijn inclusief veulens tot zes maanden.
- De normen zijn inclusief jongen en mannelijke dieren. Voor de berekening van de mestproductie telt u alleen de geslachtsrijpe vrouwelijke dieren.

Tabel 5

Forfaitaire stikstof- en fosfaatgehalten in dierlijke mest 2015–2017

Waarvoor gebruiken?

De forfaitaire gehalten aan stikstof en fosfaat per ton mest, onderscheiden naar diersoort, diercategorie en mestsoort, gebruikt u voor de bepaling van de hoeveelheid fosfaat en stikstof in dierlijke mest die in een jaar forfaitair (dus zonder te wegen, bemonsteren en analyseren) van uw bedrijf is afgevoerd of aangevoerd.

Hoe te gebruiken?

Voor de berekening vermenigvuldigt u de hoeveelheid aan- en afgevoerde dierlijke mest met de bijbehorende norm. Als u de mest zonder te wegen, bemonsteren en analyseren van uw bedrijf laat afvoeren, vermeldt u de mestcodes op het Vervoersbewijs Dierlijke Meststoffen. Vermeld ook de juiste opmerkingscode.

Op onze website vindt u de voorwaarden voor het forfaitair mogen afvoeren van dierlijke mest.

Tabel 5.1. Mestbeleid 2014 – 2017: Mestafvoer (kg/dier/jaar)

Diergroep	Mestafvoer	Mestafvoer (kg/dier/jaar)	kg/dier/jaar (2014)	kg/dier/jaar (2017)
Rundvee	Vaste mest	10	7,7	4,3
	Gier en filtraat na mestscheiding	11	3,4	1,4
	Koek na mestscheiding	13	16,9	9,8
	Drijfmest behalve van vleeskalveren	14	4,0	1,5
	Bewerkte kalvergier	17	3,2	6,8
	Vleeskalveren, witvlees	18	3,1	1,4
	Vleeskalveren, rosevlees	19	5,6	2,3
Kalkoenen	Mest, alle systemen	23	32,7	22,5
Kippen	Drijfmest	30	10,0	6,0
	Dieppitstal, kanalenstal	31	28,5	28,8
	Mestband	32	28,4	23,0
	Mestband + nadroog	33	32,7	25,9
	Geheel of gedeeltelijk strooiselstal (incl. voliërestal/scharrelstal)	35	29,0	25,6
Vleeskuikens en parelhoenders	Mest, alle systemen	39	34,1	16,6
Varkens	Vaste mest	40	13,9	13,6
	Gier en filtraat na mestscheiding	41	1,4	0,6
	Koek na mestscheiding	43	25,7	21,4
	Drijfmest fokzeugen, incl. biggen, opfokzeugen/-beren, dekberen	46	3,8	2,5
	Drijfmest vleesvarkens	50	7,0	3,9
Schapen	Mest, alle systemen	56	8,7	5,1
Geiten	Drijfmest	60	5,1	2,8
	Vaste mest	61	9,7	5,4
Nertsen	Vaste mest	75	42,9	59,1
	Drijfmest	76	8,3	4,5
Eenden	Vaste mest	80	10,7	9,7
	Drijfmest	81	4,5	3,5
Konijnen	Vaste mest	90	13,6	12,6
	Drijfmest met percentage droge stof < 2,5%	91	0,0	0,0
	Drijfmest	92	5,1	4,1
Paarden	Vaste mest	25	5,6	3,0
Ezels	Vaste mest	26	5,0	3,0
Pony's	Vaste mest	27	5,0	3,0
Herten	Vaste mest	95	7,1	5,3
Waterbuffels	Mest, alle systemen	96	5,1	2,1
Knobbelgans	Vaste mest	97	8,9	8,1
Grauwe gans	Vaste mest	98	8,9	8,1
Fazanten en patrijzen	Vaste mest	99	32,6	17,7
Struisvogels, emoes en nandoes	Vaste mest	100	23,1	18,7
Vlaesduif	Vaste mest	101	23,1	18,7
Bruine rat	Vaste mest	102	11,9	11,7
Tamme muis	Vaste mest	103	11,9	11,7
Cavia	Vaste mest	104	11,9	11,7
Goudhamster	Vaste mest	105	11,9	11,7
Gerbil	Vaste mest	106	11,9	11,7

Tabel 5a

Mestcodes 2016-2017

Waarvoor gebruiken?

De forfaitaire gehalten aan stikstof en fosfaat per ton mest, gebruikt u voor de bepaling van de hoeveelheid fosfaat en stikstof in de mest die in een jaar forfaitair (dus zonder te wegen, bemonsteren en analyseren) van uw bedrijf is afgevoerd of aangevoerd.

Hoe te gebruiken?

Voor de berekening vermenigvuldigt u de hoeveelheid aan- en afgevoerde mest met de bijbehorende norm. Als u de mest zonder te wegen, bemonsteren en analyseren van uw bedrijf laat afvoeren, vermeldt u de mestcodes op het Vervoersbewijs Dierlijke Meststoffen. Vermeld ook de juiste opmerkingcode.

Op onze website vindt u de voorwaarden voor het forfaitair mogen afvoeren van dierlijke mest.

Tabel 5a Mestcodes 2016-2017

Omschrijving	Mestcode	Norm stikstof per ton	Norm fosfaat per ton
Fase 1 substraat	107	5,5	3,1
Fase 2 substraat ¹	108	-	-
Fase 3 substraat ²	109	8,0	4,4
Champost ³	110	6,7	3,6
Compost ¹	111	-	-
Zeer schone compost ¹	112	-	-
Zuiveringsslib vloeibaar ¹	113	-	-
Zuiveringsslib steekvast ¹	114	-	-
Kunstmest ¹	115	-	-
Overige mestsoorten ¹	116	-	-
Gescheiden champost ⁴	117	7,1	4,1

¹ Voor deze mestcodes zijn geen forfaits vastgesteld.

² Fase 3 substraat is het product dat van het compostbedrijf wordt vervoerd naar de champignonkwekerij.

³ Champost is het product dat van de champignonkwekerij wordt afgevoerd.

⁴ Gescheiden champost: hierbij wordt de doorgroeide dekaarde gescheiden van het champignonsubstraat. De met mycelium doorgroeide dekaarde met champignonresten die overblijft na scheiding kan worden afgevoerd als overige organische meststof.

Tabel 5b

Opmerkingscodes op VDM

Waarvoor gebruiken?

Bij vraag 4 van het Vervoersbewijs Dierlijke Meststoffen (VDM) moet u, als er sprake is van een bepaalde situatie, de opmerkingscode die daarbij hoort invullen. Het is mogelijk dat er meerdere opmerkingscodes op een transport van toepassing zijn. In deze tabel vindt u een omschrijving van de opmerkingscodes.

Opmerking	Opmerking op VDM
Export naar Nederland	
Export naar België	11
Export naar Duitsland	12
Verklaring eigen gebruik	13
Export naar Frankrijk	14
Export naar overige landen	19
Import uit Nederland	
Import uit België	21
Import uit Duitsland	22
Erkenning als grensoverschrijdend veeteeltbedrijf	23
Import uit Frankrijk	24
Import uit overige landen	29
Import uit buitenland	
Levering aan particulier (en andere eindgebruiker zonder relatienummer)	31
Boer-boer	32
Afvoer naar uit gebruik gegeven grond	33
Afvoer naar natuurterrein	34
Afvoer van kleine bedrijven (< 350 kg N en < 3 ha)	35
Afvoer van konijnengier (drogestof < 2,5 %)	36
Keten paardenmest - substraat - champost	37
Wegtransport	
Geen wegtransport (bijv. pijpleiding KGBI)	42
Wegtransport KGBI	44
Vervoer per schip of trein	45
Gesplitst vervoer van vaste mest	46
Afvoer naar tuincentrum of hovenier	47
Wegtransport landbouw	
Mestmonster verloren gegaan	50
Analyse van het monster mislukt	52
Heranalyse	53
Apparaat defect	55
Afvoer uit co-vergistingsinstallatie	93
Vervoer van mestkorrels	94
Export van behandelde vaste mest	95
Afgekeurd digestaat	96
Wegtransport landbouw	
VDM geldt als mestverwerkingsovereenkomst in het kader van de verwerkingsplicht	61
Regionale afzet	
Regionale afzet	71
Afvoer naar champignonsubstraatbereider	72
Huisvestingssysteem strorijke mest	73

Tabel 5c

Opmerkingscodes op VZC

Waarvoor gebruiken?

Bij vraag 4 van het Vervoersbewijs Zuiveringsslib en Compost (VZC) moet u, als er sprake is van een bepaalde situatie, de opmerkingscode die daarbij hoort invullen. In deze tabel vindt u een omschrijving van de opmerkingscodes.

1. Verpakking

Opmerkingscode op VZC

2. Verpakking materiaal

Export naar België	11
Export naar Duitsland	12
Export naar Frankrijk	14
Export naar overige landen	19
Import uit België	21
Import uit Duitsland	22
Import uit Frankrijk	24
Import uit overige landen	29

3. Verpakkingsovername

Levering aan particulier	31
Afvoer naar natuurterrein	34
Afvoer naar tuincentrum of hovenier	47
Onderling gemengd vloeibaar zuiveringsslib	59

4. Verpakkingstransport

Levering eenmalige compostgift	60
--------------------------------	----

Tabel 6

Stikstof- en fosfaatproductiegetallen per melkkoe 2015 – 2017 (drijfmest en vaste mest)

Waarvoor gebruiken?

De normen gebruikt u voor zowel de berekening van de minimum-opslagcapaciteit die u nodig heeft als de mestproductie van melkkoeien.

Mestproductie per dier in m³

De normen voor de mestproductie per melkkoe in de periode van 1 augustus tot 1 maart in m³ gebruikt u voor de berekening van de opslagcapaciteit die u nodig heeft voor dierlijke mest voor de betreffende periode.

Mestproductie per graasdier in kilo's stikstof en fosfaat

De normen voor de mestproductie per melkkoe in kilo's stikstof en fosfaat gebruikt u voor de berekening van de totale mestproductie op uw bedrijf. Daarbij maakt u onderscheid tussen drijfmest en vaste mest.

De stikstofnormen kunt u ook gebruiken voor de berekening van de eventuele vrijstelling van de registratie- en/of administratieverplichtingen die geldt bij onder andere een stikstofproductie kleiner dan 350 kilo.

Hoe te gebruiken?

De stikstofexcretie is afhankelijk van de melkproductie (in kilo's melk per koe per jaar) en het ureumgehalte (in milligram per 100 gram melk). De fosfaatexcretie is afhankelijk van de melkproductie. Voor de berekening van de totale mestproductie van melkkoelen vermenigvuldigt u het gemiddeld aantal melkkoeien dat u in het jaar op uw bedrijf heeft met de bijbehorende forfaitaire norm.

Melkproductie en ureumgehalte

De gemiddelde melkproductie per melkkoe bepaalt u door de hoeveelheid koemelk die in het jaar op uw bedrijf is geproduceerd, te delen door het gemiddeld aantal melkkoeien dat u in het jaar op uw bedrijf heeft. Hiervoor gebruikt u de hoeveelheid koemelk die op het bedrijf is geproduceerd.

Handreiking bedrijfsspecifieke excretie melkvee

Als u als melkveehouder wilt afwijken van de excretieforfaits dan kunt u gebruikmaken van de Handreiking bedrijfsspecifieke excretie melkvee. Op onze website vindt u de actuele versie van de Handreiking.

Biologisch bedrijf

Heeft u een biologisch bedrijf dat is geregistreerd bij de Stichting Skal en houdt u melkkoeien? Dan gebruikt u niet de stikstof-excretienormen uit deze tabel. U moet dan gebruikmaken van de excretienormen voor stikstof uit de bijlage van de Regeling dierlijke producten. Voor de berekening van de fosfaatexcretie gebruikt u wel de normen uit deze tabel.

Tabel 7

forfaitaire gehalten stikstof en fosfaat in dieren 2016-2017

Waarvoor gebruiken?

Deze tabel gebruikt u voor de berekening van de hoeveelheid fosfaat en stikstof die met de staldieren van uw bedrijf wordt aan- en afgevoerd. Ook gebruikt u deze tabel om de begin- en eindvoorraad fosfaat en stikstof in de staldieren te berekenen.

Hoe te gebruiken?

De gehalten aan stikstof en fosfaat die zijn vastgelegd in dieren zijn afhankelijk van de diersoort en de diercategorie. Voor de berekening vermenigvuldigt u het levend gewicht (lichaamsgewicht) van de staldieren met de bijbehorende forfaitaire norm. Of u vermenigvuldigt het aantal aan- of afgevoerde dieren met de bijbehorende forfaitaire norm. U bent verplicht de hoeveelheid stikstof en fosfaat te berekenen aan de hand van het lichaamsgewicht en het forfait per kilo dat

daarbij hoort. Alleen als het lichaamsgewicht niet bekend is, mag u rekenen met het forfait per dier.

Als de dieren voor de slacht zijn afgevoerd en het geslacht gewicht bekend is, dan moet u het geslacht gewicht omrekenen naar het levend gewicht (lichaamsgewicht) en rekenen met het forfait per kilo lichaamsgewicht.

Uw begin- en eindvoorraad stikstof en fosfaat in staldieren bepaalt u door het levend gewicht (lichaamsgewicht) van de staldieren, of het aantal dieren op 31 december te vermenigvuldigen met de forfaits. U bent verplicht de hoeveelheid stikstof en fosfaat te berekenen aan de hand van het lichaamsgewicht en het forfait per kilo dat daar bij hoort. Alleen als het lichaamsgewicht niet bekend is, mag u rekenen met het forfait per dier.

Diercategorie	Diercategorie code	Per kg lichaamsgewicht		Per dier	
		Kg stikstof	Kg fosfaat	Kg stikstof	Kg fosfaat
Koeien					
Nuchtere kalveren	Ru 5	0,0294	0,0185	1,4	0,8
Witveeskalveren	Ru 14	0,0302	0,0174	6,9	4,0
Varkens					
Pasgeboren biggen	Va 1	0,0187	0,0141	0,02	0,02
Gespeende biggen, ongeveer 6 weken oud	Va 2	0,0244	0,0127	0,27	0,13
Biggen van ongeveer 10 weken (ca. 25 kg)	Va 3	0,0248	0,0122	0,65	0,32
Vleesvarkens	Va 4	0,0250	0,0123	2,85	1,40
Fokzeugen	Va 5	0,0250	0,0123	5,13	2,51
Opfokzeugen/beren van ongeveer 7 maanden	Va 6	0,0249	0,0132	3,11	1,65
Fokberen ouder dan 7 maanden	Va 7	0,0250	0,0123	8,13	3,98
Slachtzeugen	Va 8	0,0250	0,0123	5,13	2,51
Kippen					
Eendagskuikens	Ki 1	0,0258	0,0058	0,0010	0,0002
Opfokhennen/hanen van ongeveer 18 weken, wit	Ki 2	0,0280	0,0126	0,036	0,016
Opfokhennen/hanen van ongeveer 18 weken, bruin	Ki 3	0,0280	0,0126	0,043	0,019
Hennen/hanen ouder dan 18 weken, wit	Ki 4	0,0280	0,0128	0,045	0,021
Hennen/hanen ouder dan 18 weken, bruin	Ki 5	0,0280	0,0128	0,050	0,023
Opfokhennen/hanen van ongeveer 20 weken	Ki 6	0,0336	0,0113	0,081	0,028
Ouderdieren vleesrassen ouder dan 20 weken	Ki 7	0,0292	0,0125	0,121	0,052
Vleeskuikens	Ki 8	0,0283	0,0101	0,065	0,023

Soort dier	Emissieklasse	Meststof (kg N/ha)		Ammoniak (kg N/ha)	
		kg N/ha	kg N/ha	kg N/ha	kg N/ha
Kalkoenen					
Eendagskuikens	Ka 1	0,0300	0,0078	0,0017	0,0004
Kalkoenenouderdieren van 7 maanden	Ka 2	0,0330	0,0117	0,46	0,16
Kalkoenenouderdieren ouder dan 7 maanden	Ka 3	0,0330	0,0117	0,49	0,17
Vleeskalkoenen, hennen	Ka 4	0,0330	0,0117	0,32	0,11
Vleeskalkoenen, hanen	Ka 5	0,0330	0,0117	0,65	0,23
Koels					
Fokteven ouder dan 7 maanden	Ne 1	0,0279	0,0137	0,033	0,016
Reuen ouder dan 7 maanden	Ne 2	0,0279	0,0137	0,081	0,040
Pups	Ne 3	0,0279	0,0137	0,016	0,008
Konijnen					
Jonge konijnen	Ko 1	0,0300	0,0124	0,021	0,009
Voedsters	Ko 2	0,0302	0,0119	0,121	0,048
Fokrammen	Ko 3	0,0302	0,0119	0,121	0,048
Vleeskonijnen en opfokkonijnen	Ko 4	0,0282	0,0119	0,071	0,030
Ratten					
Alle ratten	Ra 1	0,0289	0,0137	0,0101	0,0048
Muizen					
Alle muizen	Mu 1	0,0289	0,0137	0,0016	0,0008
Cavia's					
Alle cavia's	Ca 1	0,0289	0,0137	0,0275	0,0131
Goudhamsters					
Alle goudhamsters	Go 1	0,0289	0,0137	0,0087	0,0041
Gerbils					
Alle gerbils	Ge 1	0,0289	0,0137	0,0029	0,0014
Perdieren					
Eendagskuikens	Pe 1	0,0280	0,0068	0,0016	0,0004
Vleeseenden	Pe 3	0,0295	0,0116	0,0914	0,0361
Ouderdieren van vleeseenden (tot 18 weken)	Pe 4	0,0295	0,0116	0,0914	0,0361
Ouderdieren van vleeseenden (ouder dan 18 weken)	Pe 5	0,0330	0,0180	0,1134	0,0619
Struisvogels					
Alle struisvogels	St 1	0,0330	0,0117	3,63	1,28
Emoes					
Alle emoes	Em 1	0,0330	0,0117	1,65	0,58
Nandoes					
Alle nandoes	Na 1	0,0330	0,0117	1,09	0,39

Soort dier	Klasse	Mestbeleid (per kilo levend gewicht)		Forfait	
		N, of stikstof	P, of fosfaat	stikstof	fosfaat
Knobbelganzen					
Alle knobbelganzen	Kn 1	0,0259	0,0121	0,13	0,06
Grauwe ganzen					
Alle grauwe ganzen	Gr 1	0,0259	0,0121	0,13	0,06
Eendagskuikens					
Eendagskuikens	He 1	0,0248	0,0076	0,0007	0,0002
Vleesparelhoenders					
Vleesparelhoenders	He 2	0,0357	0,0126	0,0718	0,0253
Fazanten					
Alle fazanten	Fa 1	0,0357	0,0126	0,054	0,019
Patrijzen					
Alle patrijzen	Pa 1	0,0357	0,0126	0,014	0,005
Duiven					
Alle duiven	Vi 1	0,0357	0,0126	0,006	0,002

- 1 Voor de berekening van de hoeveelheid stikstof en fosfaat die met staldieren in een jaar van uw bedrijf wordt aan- of afgevoerd, bent u verplicht dit te doen aan de hand van het lichaamsgewicht en het forfait per kilo dat daarbij hoort. Alleen als het lichaamsgewicht niet bekend is mag u rekenen met het forfait per dier. Als de dieren voor de slacht zijn afgevoerd en het geslacht gewicht bekend is, dan moet u het geslacht gewicht omrekenen naar het levend gewicht (lichaamsgewicht) en rekenen met het forfait per kilo lichaamsgewicht. Uw begin- en eindvoorraad stikstof en fosfaat in staldieren bepaalt u door het levend gewicht (lichaamsgewicht) van de staldieren, of het aantal dieren op 31 december te vermenigvuldigen met de forfaits. U bent verplicht de hoeveelheid stikstof en fosfaat te berekenen aan de hand van het lichaamsgewicht en het forfait per kilo dat daar bij hoort. Alleen als het lichaamsgewicht niet bekend is, mag u rekenen met het forfait per dier.

Tabel 8

Forfaitaire gehalten stikstof en fosfaat in eieren

Waarvoor gebruiken?

Deze tabel gebruikt u voor de berekening van de hoeveelheid fosfaat en stikstof in eieren die van uw bedrijf wordt aan- en afgevoerd. Ook gebruikt u deze tabel om de hoeveelheid fosfaat en stikstof in de eieren, die aan het begin en eind van het jaar op uw bedrijf in voorraad is, te bepalen. Fosfaat en stikstof in eieren zijn onderdeel van de stalbalans.

Hoe te gebruiken?

Voor de berekening vermenigvuldigt u het aantal kilo's aan- en afgevoerde eieren met de bijbehorende norm. Voor de berekening van de begin- en eindvoorraad vermenigvuldigt u het aantal kilo's eieren in voorraad met de bijbehorende norm.

	Stikstof (kg)	Fosfaat (kg)
Consumptie-eieren van kippen	0,0185	0,0039
Broedeieren van kippen	0,0193	0,0044
Eieren van kalkoenen	0,0194	0,0046
Eieren van eenden	0,0185	0,0039
Eieren van andere dieren	0,0190	0,0040

Tabel 9

Forfaitaire opbrengst en stikstof- en fosfaatgehalten in ruwvoer en enkelvoudig diervoer 2015-2017

Waarvoor gebruiken?

Deze tabel gebruikt u voor het bepalen van de gebruikte hoeveelheid voer voor staldieren in de stalbalans. Deze tabel geeft ten eerste de opbrengst in ton voeder en stikstof en fosfaat per hectare van eigen geproduceerd voer. Daarnaast staan in de tabel de forfaitaire waarden van de hoeveelheid stikstof en fosfaat per ton ruwvoer en enkelvoudig diervoer (voor zover het diervoer niet afkomstig is van de diervoederleverancier).

Hoe te gebruiken?

Voor de berekening vermenigvuldigt u per diervoeder het aantal hectare van het betreffende diervoeder met de stikstof- en fosfaatgehalten. Voor de bepaling van de hoeveelheid stikstof of fosfaat van de begin- of eindvoorraad vermenigvuldigt u per diervoeder het gewicht met de forfaitaire gehalten van vers gewicht of droge stof gewicht.

Product als co-materiaal

Gebruikt u één van de producten als co-materiaal in een co-vergistingsinstallatie? Dan kunt u voor de forfaitaire gehalten gebruikmaken van de forfaits van het betreffende product. Lees meer over co-vergisting op onze website.

Product	Opbrengst in ton ds/ha	Opbrengst in kg stikstof/ha	Stikstofgehalte in droge stof (%)	Fosfaatgehalte in droge stof (%)	Fosfaatgehalte op stikstofniveau van product	Hoeveelheid in ton droge stof per product
Snijmaïs	15,9	44,2	11,5	4,4	4,1	1,6
Maïskolvenschroot	7,8	14,0	14,4	5,7	7,6	3,0
Corncobmix (100% spil)	7,5	14,6	15,7	6,2	8,0	3,2
Corncobmix (25% spil)	7,5	12,8	15,5	7,3	9,1	4,3
Korrelmaïs	7,9	9,1	13,1	5,5	11,4	4,8
Gehele plant silage	8,8	10,5	16,2	6,9	6,0	2,6
Tarwe	7,0	8,1	17,8	6,9	15,4	6,0
Ervten	5,5	6,5	33,8	9,2	29,3	7,9
Gerst	5,5	6,3	16,6	7,6	14,5	6,6
Aardappelen (vers)	10,0	50,7	16,3	5,7	3,2	1,1
Aardappelen (kull)	1	1	15,7	4,6	5,5	1,6
Appelen	1	1	4,2	1,8	0,7	0,3
Graanstro (rogge)	3,6	4,3	4,6	2,3	3,9	1,9
Graanstro (tarwe)	3,5	4,1	7,0	2,5	6,4	2,3
Grashooi	1	1	21,1	6,2	17,8	5,2
Graskuil	1	1	27,0	9,0	12,4	4,1
Graszaadstro	1	1	11,2	3,9	9,5	3,3
Rogge	3,5	4,0	15,7	7,3	13,7	6,4
Ufen	5,6	56,4	21,6	7,1	2,2	0,7
Veederbieten	15,5	100,0	11,8	3,0	1,5	0,4
Witlofwortelen	2	2	9,3	4,6	1,4	0,7
Keaswei			33,4	18,8	1,6	0,9

ds = droge stof

ha = hectare

- Opbrengst is sterk afhankelijk van teeltmethode en tijdstip van oogsten en het betreft vaak een deel van de totale opbrengst van het jaar. De jaaropbrengst is afhankelijk van de stikstofgift.
- Altijd aanvoer van andere bedrijven, waarbij geen relatie met oppervlakte te maken is.

Tabel 10 Stikstofbehoefte gewassen en vanggewassen

Tabel 10a Stikstofbehoefte gewassen na vernietigen van grasland

Na het vernietigen van grasland moet u, in bepaalde perioden, direct een stikstofbehoefte gewas telen. Op onze website leest u meer over het vernietigen van grasland.

Stikstofbehoefte gewassen na vernietigen van grasland (kg N/ha)

Aardappelen	Courgette	Knolvenkel	Muscari	Spinazie	Wintergerst
Aardbei	Fritillaria imperialis	Koolraap	Narcis	Spitskool	Winterrogge
Acidanthera	Gladiol	Koolraai	Paksoi	Spruitkool	Wintertarwe
Andijvie	Gras	Koolzaad	Plantui, 2e jaars	Stam- en stokbonen	Winterui
Anemone coronaria	Graszaad	Krokus	Pompoen	Suikerbiet	Witte kool
Augurk	Graszoden	Kroten	Prei	Suikermaïs	Zaaiui
Bleek- en groenselderij	Hyacint	Kruiden	Raapstelen	Tagetes ¹	Zomertarwe
Bloemkool	Iris	Laanbomen: opzetters	Rabarber	Triticale	
Boerenkool	Japanse haver	Landbouwstambonen	Rode kool	Tulp	
Broccoli	Karwij	Lelie	Savooikool	Vaste planten	
Buitenbloemen	Knolbegonia	Maïs	Schorseneren	Venkel	
Chinees kool	Knolselderij	Meioen	Sla	Voederbiet	

Tabel 10b Toegestane vanggewassen na telen van maïs op zand- en lössgrond

Na het telen van maïs op zand- en lössgrond moet u direct een vanggewas telen. Het geteelde vanggewas mag niet vóór 1 februari van het volgende jaar worden vernietigd. U mag voor dit vanggewas geen extra stikstofgebruiksnorm rekenen (zie tabel 1).

¹ Tagetes moet uiterlijk op 16 juli worden geteeld.

Vanggewassen

Japanse haver

Bladkool

Bladrammenas

Gras

Triticale

Wintergerst

Winterrogge

Wintertarwe

Tabel 11

Omrekeningen voor varkens- en pluimvee-eenheden

Waarvoor gebruiken?

De normen gebruikt u om uit te rekenen hoeveel varkens- of pluimvee-eenheden u nodig heeft voor het houden van uw dieren.

Hoe te gebruiken?

U berekent de benodigde varkens- en/of pluimvee-eenheden op basis van het gemiddeld aantal dieren dat u op jaarbasis houdt, of wilt houden, per diercategorie. Het gemiddeld aantal dieren vermenigvuldigt u met de omrekeningsfactor per diercategorie. U mag niet meer varkens of pluimvee gemiddeld op jaarbasis houden dan op basis van het aantal productierechten, dat is geregistreerd op uw bedrijf, is toegestaan.

Aandachtspunten

- Wanneer er geen pluimvee-eenheden op uw bedrijf staan geregistreerd, is het aantal kippen of kalkoenen op uw bedrijf nooit groter dan 250 pluimvee-eenheden.
- Wanneer er geen varkens-eenheden op uw bedrijf staan geregistreerd, is het aantal varkens op uw bedrijf nooit groter dan drie varkens-eenheden.
- Bij het bepalen van het gemiddeld aantal vleeskalkoenen geldt de datum van de afvoer van de hennen als afvoerdatum van het koppel. Dit geldt ook als u de hanen enkele weken langer op het bedrijf aanhoudt.

Omrekening	Beschrijving	Omrekeningsfactor
001	Fokkerij van een jaarling zeugen draagt dan 1 week	1,00 kg
	(ten minste eenmaal gedekt of geïnsemineerd: guste zeugen, gedekte maar nog niet drachtige zeugen, drachtige zeugen, zeugen met biggen, zeugen waarvan de biggen gespeend zijn en waarvan de biggen aan een ander bedrijf worden geleverd ca. 6 weken na hun geboorte)	
002	Fokkerij van een jaarling zeugen draagt dan 2 weken	2,00 kg
	(ten minste eenmaal gedekt of geïnsemineerd: guste zeugen, gedekte maar nog niet drachtige zeugen, drachtige zeugen, zeugen met biggen, waarvan de biggen worden gehouden tot een gewicht van ca. 25 kg (ook fokzeugen waarvan de biggen op het eigen bedrijf worden gehouden)	
003	Opfokzeugen jonger dan 7 maanden	0,50 kg
	(jonge zeugen, nooit gedekt of geïnsemineerd, gehouden voor de fokkerij van ca. 25 kg tot ca. 7 maanden, ook aangeleverde opfokzeugen van ca. 25 kg die worden afgeleverd op ca. 7 maanden of iets ouder en opfokzeugen afkomstig van het eigen bedrijf van exact 25 kg, die worden afgeleverd op ca. 7 maanden)	
004	Opfokzeugen van 7 maanden en ouder	1,00 kg
	(jonge zeugen, nooit gedekt of geïnsemineerd, gehouden voor de fokkerij van ca. 7 maanden tot de eerste dekking, ook opfokzeugen die zijn aangeleverd op ca. 7 maanden of iets jonger, tot de eerste dekking)	
005	Opfokzeugen van een gewicht van 25 kg tot de eerste dekking	1,10 kg
	(jonge zeugen, nooit gedekt of geïnsemineerd, gehouden voor de fokkerij van ca. 25 kg tot de eerste dekking. Opfokzeugen die zijn aangeleverd op ca. 25 kg, die niet op 7 maanden worden afgeleverd, maar worden aangehouden tot de eerste dekking; ook opfokzeugen afkomstig van het eigen bedrijf die worden aangehouden van exact 25 kg tot de eerste dekking)	
006	Opfokberen	1,00 kg
	(jonge nog niet dekrijpe beren, die worden aangehouden voor de fokkerij, van ca. 25 kg tot ca. 7 maanden of iets ouder; ook beren afkomstig van het eigen bedrijf vanaf exact 25 kg)	
007	Dekrijpe beren	1,25 kg
	(dekrijpe beren - ook zoekberen - van ca. 7 maanden en ouder; ook aangeleverde beren van iets jonger dan 7 maanden; beren afkomstig van het eigen bedrijf te rekenen vanaf exact 7 maanden)	

100	Biggen	0,25 kg
101	Biggen	25 kg
102	(gespeende biggen die op ca. 6 weken zijn aangeleverd, die worden afgeleverd op ca. 25 kg; ook op 6 weken aangeleverde biggen die op het eigen bedrijf worden aangehouden voor de mestering, tot exact 25 kg)	
103	Biggen (fokkerij)	1 kg
104	(zeugen die niet meer gebruikt worden voor de fokkerij, maar worden afgemest)	
105	Varkens	1 kg
106	(varkens die doorgaans worden gemest vanaf ca. 25 kg of iets lichter tot ca. 110 kg; ook biggen afkomstig van het eigen, gesloten bedrijf vanaf exact 25 kg)	
107	Opfokkuddes en -hanen van vleesrassen (vanaf week 18)	0,4 kg
108	(opfokkuddes en -hanen voor de vervanging van hennen en hanen van vleesrassen, inclusief (groot) ouderdieren, die worden afgeleverd op ca. 18 weken; dieren die op het eigen bedrijf worden aangehouden worden tot exact 18 weken meegeteld)	
109	Hennen en hanen - inclusief (groot)ouderdieren - die zijn aangeleverd op ca. 18 weken	1 kg
110	(hennen en hanen - inclusief (groot)ouderdieren - die zijn aangeleverd op ca. 18 weken; ook van het eigen bedrijf afkomstige hennen en hanen - inclusief (groot)ouderdieren -, vanaf exact 18 weken)	
111	Opfokkuddes en -hanen van vleesrassen (vanaf week 19)	0,4 kg
112	(opfokkuddes en -hanen ter vervanging van (groot)ouderdieren van vleesrassen, die worden afgeleverd op ca. 19 weken; dieren die op het eigen bedrijf worden aangehouden worden tot exact 19 weken meegeteld)	
113	Ouderdieren - inclusief grootouderdieren - van vleesrassen	0,4 kg
114	(ouderdieren - inclusief grootouderdieren - van vleesrassen, die zijn aangeleverd op ca. 19 weken; ook van het eigen bedrijf afkomstige (ouder)dieren, vanaf exact 19 weken)	
115	Kuikens	0,4 kg
116	(kuikens die voor de slacht worden afgeleverd)	
117	Opfokkuddes	0,52 kg
118	(hennen en hanen voor de productie van broedeieren ca. 0 tot ca. 6 weken, gehouden op een quarantainebedrijf)	
119	Opfokkuddes	0,45 kg
120	(hennen en hanen voor de productie van broedeieren van ca. 6 tot ca. 30 weken, gehouden op een opfokbedrijf)	
121	Opfokkuddes	0,4 kg
122	(hennen en hanen voor de productie van broedeieren van ca. 30 weken en ouder)	
123	Ouderdieren	0,52 kg
124	(vanaf het opzetten bij aanvang van de mestperiode tot de aflevering voor de slacht)	

Tabel 12 Uitrijdperioden

Er zijn verschillende uitrijdperioden voor dierlijke mest en zuiveringsslib. Deze perioden zijn afhankelijk van de mestsoort, de grondsoort en of er sprake is van grasland of bouwland.

U mag niet uitrijden als de bodem bevroren, besneeuwd of met water verzadigd is. Ook mag geen mest worden aangewend als de bodem wordt bevoeid, beregend of geïnfilteerd.

Zuiveringsslib dat niet meer dan 70 gram stikstof per kg droge stof bevat mag onder voorwaarden het hele jaar worden aangewend. Meer informatie vindt u op onze website.

Op onze website vindt u ook de uitrijdregels voor compost, overige organische meststoffen, mg-meststoffen, overige anorganische meststoffen en kalkmeststoffen.

	Vastmest en steekvast zuiveringsslib		Drijfmest en vloeibaar zuiveringsslib		Drijfmest en vloeibaar zuiveringsslib		Vaste mest en steekvast zuiveringsslib	
	Zand- en lössgrond	Klei- en veengrond	Zand- en lössgrond	Klei- en veengrond	Zand- en lössgrond	Klei- en veengrond	Zand- en lössgrond	Klei- en veengrond
januari							*	
februari								
maart								
april								
mei								
juni								
juli								
augustus					**	**		
september							*	
oktober							*	
november							*	
december							*	
	Uitrijden verboden				Uitrijden toegestaan			

- * Vaste dierlijke mest en steekvast zuiveringsslib op bouwland op zand- en lössgrond mag het hele jaar worden aangewend bij de aanplant van plantsoen- en fruitbomen.
- ** Drijfmest en vloeibaar zuiveringsslib op bouwland mag op alle grondsoorten worden aangewend tot 1 september als uiterlijk 31 augustus van hetzelfde jaar een groenbemester wordt geteeld of in het aansluitende najaar bollen worden geplant.